

STATUSRAPPORT VEDR. GLEMMEN KIRKE

I forbindelse med bispevisitas i Glemmen menighet i juni 2024

Glemmen kirke fra 1853 /1949

Kirkebygget er opprinnelig fra 1853 som langkirke, bygget på som korskirke på 1880 tallet. Kirken brant ned i 1944 og ble gjenoppbygd i 1946-1949 etter tegninger fra arkitekt Arnstein Arneberg.

I 2007-2008 ble kirkeorgelet rehabilitert og utvidet samt en omfattende innvendig rehabilitering av kirken med ny overflatebehandling. Deler av tårnfasaden ble også reparert utvendig.

I 2010 var året for nok en stor rehabilitering med ominnredning av kirkerommet og endring av kirkens oppvarmingssystem fra elektriske rørvner til vannbåren gulvvarme supplert med vannbårne radiatorer. Dette ble tilknyttet fjernvarmeselskapet. Nytt tegflisgulv i hele skipet og ny fleksibel innredning og møbler i den fremre delen av skipet. I tillegg mange bygningsmessige- og tekniske utbedringer.

Kirken er fortsatt vakker og ligger sentralt til i sentrum med en flott kirkepark og en kirkegård rundt seg. Kirken fungerer godt til de kirkelige handlingene den brukes til. Kirken blir også ofte benyttet til kor og konsertvirksomhet, trosopplæring og andre arrangement.

Glemmen kirke er oppført som listeført kirke, på Riksantikvarens liste av 3 april 2001 over særlige verneverdige kirker, og krever vedlikehold i samsvar med opprinnelig teknikk og materialbruk. Kirkens inventar og løsøre er registrert i den nasjonale kirkebyggdatabasen.

Forvaltningen av kirkebyggene ligger til Fellesrådets ansvarsområde. Organiseringen av kirketjener- og vaktmesteroppgavene med en fast kirketjener i hver kirke som kjenner "sitt bygg" godt og har løpende tilsyn med dem bidrar i vesentlig grad til at kirkebyggene holdes i god stand. Evt. feil og skader oppdages tidlig og kan utbedres mens skaden ennå er liten og lite kostnadskrevende.

Det at kirkene er betjent av fast personell er også med på å gi god service til brukerne. Ansatte på kirkegården steller arealene på kirkegården og ved parkeringsplassen.

Foruten løpende tilsyn og vedlikehold, er det faste årlige inspeksjoner av tak og loft. Det arbeides jevnlig med internkontroll, utbedring av elektriske anlegg og oppgradering av brannsikkerheten.

Alle kirkene har brann- og innbruddsalarmanlegg som er direktekoblet til hhv. 110-sentral Øst og Fredrikstad kommunes vektverksomhets avdeling "Vakt og sikring".

Alle kirkene er "særskilt brannobjekt" etter brannlovens § 13 og vi er derfor pålagt å sørge for årlig kontroll av alarmanleggene. Det er vedlikeholdsavtaler for dette.

Brannverndokumentasjonen oppdateres og revideres jevnlig, det vil fortsatt være fokus på persontall, gode rutiner og øvelser og opplæring av ansatte og frivillige.

I denne rapporten tar vi med noen hovedpunkter fra våre årsrapporter om hva som har skjedd med kirkebygget siden forrige visitas i 2012.

2012

Teglgulvet i kirkerommet og våpenhuset ble rensert og vokset på sommeren.

Tiltak med å montere automatiske døråpnere på nordre inngang og HC- wc ble ferdigstilt.

Råteskadet terskel på ytterdør ble også byttet i samme omgang.

Det er utført div. utbedringer av elektriske anlegg og det ble montert taklampe i dåpssakristiet.

Klosettet i menighetssalen ble skiftet ut da det gamle hadde sprukket.

2013

Nedenfor hovedtrappen til kirken ble terrengtrappen i granitt refundamentert og satt i stand. Det var mange setninger på trappetrinn og vanger som gjorde at dette arbeidet var høyst nødvendig å få utført pga. sikkerheten.

Utvendig anlegg rundt kirken ble istandsatt og tilsådd etter tidligere utførte grøftarbeider.

I begge sakristier har det blitt montert nye skap, bla til oppbevaring og garderobe.

En dør i dåpssakristiet har blitt snudd, slik at den vender ut i rømningsvei.

Belysning i alterpartiet var defekt og ble skiftet ut. Trappeheis til menighetssal ble reparert.

Oppsprukket fot på døpefont har blitt reparert og diverse forbedringer på lydanlegget er utført. Hovedinngangsdør måtte restaureres etter hærverk i mai 2012.

2014

Det er byttet ut ødelagte takstein og foretatt ekstra rennerensk .

Toalettrommene ved dåpssakristiet og toalettrommet i underetasje ble pusset opp og oppgradert med nytt sanitærutstyr. Ny felles varmtvannsbereder til toalettene er montert og de gamle vannvarmerne er fjernet.

Det er også montert utslagsvask utenfor tavlerommet i underetasje. Det er laget nytt opplegg for ventilasjon av wc rommene i 1 etasje gjennom yttertaket . En del av del av det eldre elanlegget til toalettrommene var defekt og måtte utbedres og alarmanlegget er sjekket opp.

Det er montert nye brannskap i menighetssalen og i gangen ved dåpssakristiet.

Det ble innstallert ny oppvaskmaskin på kjøkkenet i menighetssalen samt montert ny elektrisk kurs til denne. Ny rustfri kurvogn til kjøkkenet er anskaffet.

Det er montert nye utvendige sålbenkbeslag på vinduer i Mariakappelet.

Gulv og vegger i Mariakapellet i 2 etasje er pusset opp.

Foldeveggen i sideskip nord måtte repareres. Mikrofonen på lesepulten er skiftet ut.

Stemming av kirkeorgelet og flygelet er utført.

Det er arbeidet videre med planer for utbedring av rømningsveier for kirken.

2015

Ringeanlegget fra 1960 tallet var defekt og ble oppgradert med tre nye ringemaskiner og ett kime-slagapparat til kirkeklokkene, ny automatikk, styreskap og fjernkontroll. El-anlegget og tilførsler ble også oppgradert i forbindelse med dette.

Gulvbordene til å gå på over og rundt kirkeklokkene var i dårlig stand og disse ble byttet ut med kraftigere plank.

Lufterister som var løsnet over klokkeloftet måtte festes og loftstrapp ble reparert.

Lysrørene oppunder himlingen i kirkerommet måtte skiftes med hjelp av stillaser, og dimmere som var defekt ble fornyet.

På tårnuret ble en defekt arm til slaget reparert.

Lydanlegg i kirkerommet ble oppgradert og trådløse mikrofoner fornyet, og det ble også laget overføring av lyd og bilde til menighetssalen i u.etg. Elanlegget er også supplert i forbindelse med dette.

Service og stemming av kirkeorgelet er utført. Kjøkkenet fikk ny kaffetrakter.

Flere takstein som var løsnet i sterk vind ble rettet på.

På nedløpsrørene fra takrenner ble det montert utkast ved bakkenivå.

Parkeringsplassen ble vedlikeholdt med subbus, parkeringsforhold omregulert i samarbeid med kommunen og nye infoskilter ble montert. Det ble kun tillatt med parkering for besøkende til kirke og kirkegård.

Støttemuren ved hovedinngang har store forskyvinger og deler av denne måtte utbedres midlertidig. På kirkegården måtte to dårlige trær felles.

2016

Lagerrommet i 2 etasje over sakristiet ble istandsatt.

Tak og vegger ble vasket ned og det originale tregulvet som lå under belegget ble slipt og lakket opp. Diverse malerarbeid ble utført og lageret ble supplert med flere hyller.

Service og stemming av kirkeorgelet er utført.

Akustikkmålinger i kirkerommet er utført.

I menighetssalen ble det installert mikronfonuttak.

Planarbeid med utbedring av rømningsveier ble startet, og i oktober var det befaring med Riksantikvaren for å se på forslag til nye utganger fra kirken samt ta hensyn til universell utforming i forbindelse med dette prosjektet.

Det ble laget sykkelparkering på nordsiden.

2017

Det er gjort diverse utbedringer etter el-internkontroll, og div. utbedring på lydanlegget.

Nye noteskap til korene og kontor ble søkt om og bestilt. Gyldenlærstolene er reparert og konservert. Stemming og service av orgelet.

Tårn og takinspeksjon: Rettet takstein, byttet ut noen ødelagte takstein, sjekket overganger og beslag, rensket renner. Sjekket tårnet. Festet lufteluker i tårn bedre.

En serbergran på ca. 2,5 meter ble plantet 20 nov. 2017 ved fontenen for å brukes som utvendig juletre, og det er lagt fram strømkabel i rør i bakken til juletrebelysning.

Det er gjort reparasjoner på gatebelysningen på kirkegården. På driftsbygget ble et vindu knust etter hærverk.

2018

Det er utført el.-internkontroll og det er gjort diverse utbedringer samt årskontroll av nødlys.

Det er utført service på dørautomatikk og rep. av lås i ytterdør på menighetssal.

Service og stemming av kirkeorgelet er utført.

Tårn og takinspeksjon: Rettet og festet takstein, sjekket overganger og beslag, rensket renner og nedløp.

2019

Det er montert 2 nye utvendige oppslagstavler og det er tilkopleet lys.

Hele teglflisgulvet i kirkerommet er renset og vokset, og fuger er vedlikeholdt.

Det er foretatt utbedringer av el. anlegg, rep. av lampetter og omtrekk av lysekrone samt årskontroll av nødlys. Flomlys er reparert ved hovedinngangen.

Radiatorventil i skipet måtte repareres og ny radiator er montert i trapperom i forbindelse med ombygging av rømningsveiene.

Tårn og takinspeksjon: Rettet og festet takstein, byttet noen ødelagt takstein, sjekket overganger og beslag, rensket renner og nedløp. Reparert nedløp sydside.

Det er utført inspeksjon og service på urverket i tårnet. Urviserne i tallskiven mot øst ble demontert og reparert, og montert tilbake.

Det er fjernet et dårlig tre ved personalinngang og HC- parkering.

I forbindelse med Egil Hovland festivalen ble det anskaffet et utstillingsmonter i våpenhuset.

Utbedring av rømningsveier i 2019

Glemmen kirke kunne tidligere ha maksimalt 289 personer og 411 personer ved ekstra sikkerhetstiltak.

Glemmen kirke kan med ombyggingen normalt slippe inn 693 personer i kirkeskipet og opp til 725 personer totalt medregnet galleriene. Persontallet på orgelgalleriet er satt til 60 personer. Det er begrenset med antall gode sitteplasser så dette må tas hensyn til ved bruken av kirken.

Ny utgangsdør og praktisk HC- inngang med rampe på nordsiden. Rullestolbrukere kan nå lettere komme inn bakerst i kirkesalen. Det er automatiske døråpnere og lav terskel på den nye døren. Trapper ved hovedinngangen er beholdt originalt.

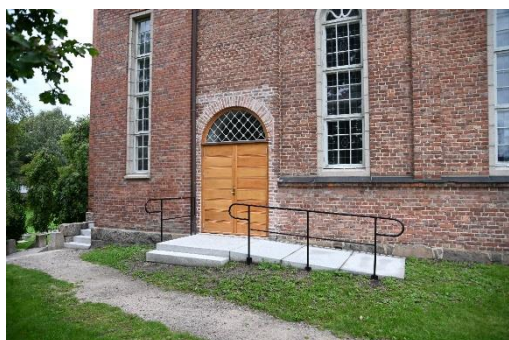

Nye utgangsdører på hver side under galleriet, ut til det fri på nordsiden og sydsiden.

Ny utgang vestsiden /tårnside og rømningsvei ekstra for orgelgalleriet og fra våpenhus.

Ny utgang sydside (mot Torvbyen) gir samtidig også mulighet for mer bruk av området på plassen utenfor kirkeveggen.

2020

Deler av nødlislanlegget i ble utbedret, og orienterings- og rømningsplaner ble oppdatert etter ny persontalls-beregning etter at nye dører ble satt inn. Nye LED lys til menighetssal og kirke ble montert og utelys reparert.

Rettet og byttet ødelagte takstein etter sterk vind både i februar og april. Luftehatt på skråtaket over sydingang ble reparert. Det ble benyttet mobilkran med kurv for at håndverkerne skal komme til for å utbedre tak og beslag.

Noen av tårnlukene ble skrudd igjen pga. fare for at de kunne løsne. Hengsler er rustne og deler av rammene er råteskadet.

Ytterdørene ble pusset opp og oljet og gamle jerngitter i glassfelt over nord- og sydingangsdør ble restaurert og glass kittet.

Hærværk med tagging på nordre inngangsdør og vinduer på wc-nordside ble vasket vekk.

Våpenhusets vegger og tak ble vasket, og det var planlagt å lage et skilt med bibelord over døren inn til kirkerommet.

Orgelet er stemt og mindre reparasjon er utført.

2021

Taket over toaletter og utgang ved dåpssakristiet ble lagt om etter omfattende råteskader; deler av takbjelkelaget ble fornyet, nytt bordtak og papp, lekter og sløyfer og to nye luftehatter i kobber ble montert. Alle beslag ble erstattet med nye kobberbeslag. Eksisterende taksten ble supplert og lagt tilbake. Loftsgulvet her fikk vi også etterisolert og gjort klart for å lage inspeksjonsluker i tak.

3 stk. utvendige originale veggglamper på kirken ble rehabilitert, og det ble montert nye lysarmaturer i trappeganger til kontorer i 2.et. og orgelgalleriet.

Lydanlegget ble oppgradert med trådløs styringsenhet.

Defekte nødlisarmaturer ble reparert eller erstattet med ny, og det ble montert nytt lys for pedalene på orgelet.

Lysrørsarmaturene langs gesimsene i kirkeskipet er gamle og delvis defekte. Her vil det etter hvert bli mer og mer defekte lys. Det er foreløpig foretatt en reparasjon, men det arbeides med prosjektering av nye armaturer og styring av lys for kirkerommet.

Tårnuret har ikke gått siden sommeren 2021 etter at et tannhjul (ganghjul) ble ødelagt av slitasje, og uret har gått helt fra 1949. Det viste seg å være vanskelig å få tak i fagfolk og lang ventetid for å lage deler til dette. Dette må produseres spesielt, og ble etter hvert satt i bestilling. I skrivende stund ble tårnuret reparert 17. feb. 2022 og det originale urverket tikker og går igjen, og timeslag vil igjen kunne høres slik det var.

Parkbelysningen har flere defekte armaturer. Dette ble undersøkt nærmere, og det bør lages en plan for utskifting og oppgradering til LED.

Korona-midler i 2020-2021

Fredrikstad kommune fikk bevilget "korona-midler" fra regjeringen i 2020. Dette skulle brukes for å skape aktivitet for håndverkere og entreprenører som fikk sterk nedgang i aktiviteten pga. nedstengning i forbindelse med korona-pandemien. Etter god dialog og møter med seksjon Teknisk drift fra september kunne kirken få anledning til benytte deler av denne bevilgningen til vedlikehold og rehabilitering av kirker og kapell. En egen avtale om å overføre midler til Fellelsrådet ble laget og vi kunne starte opp med å planlegge og gjennomføre vedlikeholdsprosjekter, som ellers ville være vanskelig å få til innenfor ordinære budsjetter. Beløpet var på kr 2.625.000,- eks. mva.

Midlene ble fordelt på kirker og gravlunder slik:

- Utbedringer på orglene i Østre Fredrikstad kirke, byttet registerkort i 2020 og bytte av belgskinn i 2021, og Gressvik kirke med ny stemmegang bak orgelet i 2021.
- Reparasjoner av innvendige gesimser og utv. fasader i Østre Fredrikstad kirke i 2021.
- Felling av to trær og beskjæring av de øvrige trærne rundt Østre Fredrikstad kirke (2020/2021)
- Felling av to trær ved Gamle Glemmen kirke samt beskjæring på noen av de øvrige trærne rundt ved kirken og felling av trær ved Kirkestua og Gamlestua (2020/ 2021)
- Rehabilitering av skorstein i Onsøy kapell, har felles fyringsanlegg med Onsøy kirke (2021)
- Nye styringsenheter og fjernkontroll for ringeanlegg i Onsøy kirke, Gressvik kirke, Torsnes kirke, Østre Fredrikstad kirke og Østre kapell, alle disse stedene i 2020 og i 2021 i tillegg på Borge kirke og Rolvsøy kirke. Vedlikehold og service på alle ringeanlegg på 11 kirker og 4 kapell i 2020/2021.
- Vedlikehold og reparasjon av lydanlegg/ AV anlegg Kjølstad kirke og Kråkerøy kapell (2020)
- Reparasjoner av fasader på Onsøy kirke (2020/2021)
- Utvendig vedlikehold på Borge kapell (2020/2021)
- Utvendig vedlikehold av fasader på Østre Fredrikstad kapell og Rolvsøy kapell inkl. ny drenering og avløp (2021)
- Oppussing personalrom ved Kråkerøy kirkegård (2021)
- Innvendig rehabilitering av driftsbygget på Glemmen kirkegård og vedlikehold på deler av yttertak på Glemmen kirke (2021)

Alle avtaler for disse prosjektene ble inngått i 2020, deler av oppgavene ble utført samme år mens mesteparten av arbeidene ble utført i 2021. En god del av arbeidene var avhengig av å bli gjennomført i godt og varmt vær over lengre perioder, bl.a. arbeider på med fasader med kalkmørtel og mineralske overflatebehandlinger.

2022

Reparert kabel til innbruddsalarm
Feilsøking av defekte lys i tak og midlertidig rep., div. elektro utbedringer. Laget lyssettingsforslag for kirkerommet.
Utbedret vannlekkasje fra rør i bakken utenfor tårnet
Lydanlegg, oppgradering av eldre utstyr startet opp.

Tårnuret ble reparert 17. feb 2022 med nytt ganghjul og det skulle vise seg at det var enda flere behov for reparasjoner etter mange år med slitasje utover høsten. Inntil videre står klokka og vi skal få et nytt budsjett på mer reparasjon.

Taklekkasje og lekkasje fra flere nedløp og i tårn har blitt oppdaget, større utbedring satt på vent.

Sjekkert varmeanlegg, skiftet ut noen termostater

Reparert oppvaskbatteri i sakristi.

Menigheten har fått laget barnealter og barnekrok i sideskipet og nytt mobilt alterpodie etter godkjent søknad fra biskop og Riksantikvar.

Det ble i samarbeid med menighetsrådet og frivillige laget en ny påskelysestake med gjenbruk av gamle smijernselementer fra eldre belysning i Domkirken.

Tagging på hoveddør fjernet.

2023

Utbedring av alarm pga. lekkasjer fra taket over trappehus nordside.

Div. elektroarbeid med skifte av flere defekte nødlys, reparasjon av defekt støpsel til befuktningssanlegg for flygel. Feilsøk og reparert utvendig flomlys og nytt lys over minnetavlen. Reparert lysekrone i menighetssalen. Årskontroll brann- og innbruddsalarm og nødlys.

Sjekk av trappeheisen utvendig ved menighetssalen. Det er behov for å sette istand den utvendige trappeheisen for tilgjengelighet fra bakkenivå opp til menighetssalen.

Feilsøkt ringeanlegget i tårnet og montert ny fjernkontroll.

Orgelet er sjekket over og det er utført en mindre reparasjon.

Uønsket hendelse med tagging rundt ved fontenen er rengjort.

Tårnuret stoppet igjen på høsten pga. omfattende slitasje, og trenger større vedlikehold og restaurering. Tilbud ble innhentet men ikke bestilt.

Rettet takstein, rensket renner, kummer og nedløp. Sjekkert overganger og beslag og gradrenner. Byttet ødelagte takstein. Fjernet en flaske som lå på taket. Rett over på nyåret 2024 falt det ned nedløpsrør høyt oppe fra tårnfasaden, og landet på nordsiden av taket som ødela takstein og falt videre ned på bakken. Det var dårlige fester inn i murverket (antar fra 1949) på nedløpsrørene som gjorde at de løsnet i vær og vind, men heldigvis ble ingen skadet. Kun materielle skader.

Det bør skiftets ut flere renner og nedløpsrør i kobber på tårnet og på andre deler av kirken. Tårnluker er skrudd igjen på innsiden for en tid tilbake pga. fare at de kan løsne. Hengsler er rustne og deler av karm og ramme er råteskadet, og her trengs det utbedringer.

Vinduer i fasaden trenger større vedlikehold med reparasjoner, omkitting og maling.

Oversikt over noen vedlikehold-og rehabiliteringsarbeider som bør planlegges på Glemmen kirke i tiden fremover:

Bygningsmessig

Tårnet:

Øverst i spiret ruster jernet i søylene, som bærer øverste tak, pga vannintrengning og det er betong som løsner. På veggene i tårnet er det mye løs puss på innvendig side som bør erstattes med ny egnet puss. Tårnluker og klokkeloft må vedlikeholdes. Murfasader på kirken må sjekkes jevnlig for evt. frostsprengt murstein og utfall av fuger.

Taket:

Det er behov for å utbedre takrenner, nedløp og beslag i kobber på flere steder.

Om ikke alt for lenge bør det vurderes en omlegging av taket.

Sløyfer, lekter og papp bør da skiftes på hele taket og med gjenbruk av eksist. tegltaksten.

Arbeider med tårn og tak er meget omfattende arbeider.

Vinduer og dører:

Alle vinduene bør restaureres med rensing/utskifting av glass der det er nødvendig, kitting, fuging og maling på nytt. Dette er omfattende arbeider.

Utvendig vedlikehold og oljing av dører pågår.

Menighetsalen

Det er ønske om å oppgradere menighetssalen og med nytt egnet kjøkken, se på mulighet for å lage hc wc i underetasjen og utbedre garderobeforhold, bygningsmessig og teknisk oppgradering.

Det er laget tegninger og forslag i 2021-2022 og økonomien og videre fremdrift med søknadsprosess rundt prosjektet må avklares. Granittrappen utenfor har store setningsskader mot veggene og utvendig trappeheis trenger fornying. Det er utfordrende grunnforhold utenfor kirken.

Øvrige rom:

Det er behov for vedlikehold av rommene på galleriplan og i trapperom.

Tekniske anlegg og brannsikring

Lynvernanlegget bør oppgraderes med montering av Faradays bur. Det er en fordel at taket er tekket om først.

Det er ønsket om å utbedre lysforholdene og lysanlegget i kirkerommet, dette har delvis sviktet.

Videreføre oppgradering av elektriske anlegg og arbeide videre med andre brannsikringstiltak.

Fullføre oppgradering av lydanlegget.

Tårnuret må rehabiliteres.

Utvendig

Flomlys rundt kirken er ønskelig. I dag er det kun deler av tårnet som er belyst.

Utbedre kirkebakken med nytt dekke, med gatesten eller lignende.

Gatelysene rundt på kirkegården bør skiftes ut til LED, de som er der i dag er gamle og deler til disse kan ikke lenger skaffes.

Det er behov for nytt smijernsrekkverk utenfor sydsiden av kirken.

Reparere trapper og støttemurer som har setninger og forskjøvet seg.

Trafikale forhold

Dekket på parkeringsplassen bør utbedres. For hver gang det regner kraftig renner grusen nedover fra veien opp til kirken og ved ny HC inngang samt fra parkeringsplassen og det dannes små «raviner» i grusen. Dette lager ekstra arbeid med å fylle på ny grus i løpet av året.

Økonomi

Arbeidet med vedlikehold og rehabilitering av våre 11 kirkebygg i Fredrikstad er kostnadskrevenende og fremdrift må reguleres etter tilgjengelige midler. Fellesrådet må arbeide videre i samarbeide med kommunen for å sikre nødvendige midler til vedlikehold og til større rehabiliteringer for å holde kirkebyggene i god stand.

Det er ønskelig å styrke vedlikeholdsbudsjettet på kirker felles, da det fortsatt er mange uløste oppgaver på vent. Det er også ønskelig å ha en dekning om vi får evt. merkostnader med bestilte vedlikeholdsarbeider.

Det bør arbeides videre med å øke driftsrammene slik at det settes av midler til årlig vedlikehold, evt. øremerkede midler eller et vedlikeholdsfond til kirkene, utenom de faste driftsutgiftene.

Menighetene har også bidratt med innsamlede midler for å anskaffe og vedlikeholde diverse utstyr og inventar til kirkene og til menighetssentrene.

Et eksempel på det i Glemmen kirke er innsamlinger og søknader om støtte til en mobil orgelspillepult til å bruke i fremre del av kirkerommet. Dette er tenkt koblet sammen med hovedorgellet i kirken og alt er planlagt innstallert høsten 2024!

Vi håper også kirkebevaringsprogrammet kan bidra til nok et løft og bevaring av de verneverdige kirkene i Norge.

Med vennlig hilsen

Kirkevergekontoret i Fredrikstad, 13.05.2024

Heine Langsholt
Bygningssjef

